

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕС ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Уляна ШЕВЦІВ

Львівський державний університет фізичної культури

У статті висвітлені результати анкетування вчителів, які дали змогу виявити стан та перспективи впровадження новітніх технологій в процес фізичного виховання учениць загальноосвітніх шкіл м. Львова, виявити фактори активізації участі дівчат у різних організаційних формах шкільного фізичного виховання.

Мета дослідження – аналіз впровадження новітніх технологій у фізкультурно-оздоровчу діяльність школярок в урочних та позаурочних формах роботи загальноосвітніх шкіл.

Методи дослідження – аналіз науково-методичної літератури, анкетування вчителів, марематико-статистична обробка даних.

Ключові слова: фізкультурно-оздоровча робота, урочна форма, позаурочна форма, старшокласниці, анкетування, зміни, доповнення до програми.

Постановка проблеми. Фізичне виховання є невід'ємною частиною всього навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі, а урок – основною його формою.

Особливого сьогодні значення набуває пошук ефективних методичних підходів для прищеплення учням інтересу до занять фізичною культурою та впровадження новітніх технологій у систему шкільного фізичного виховання [5].

Опубліковані результати досліджень свідчать, що при вступі до школи різні відхилення у стані здоров'я спостерігаються у кожній третій дитини, а у дев'ятому класі – у кожній другій [1, 2]. Це пояснюється тим, що навчання у школі супроводжується дефіцитом рухової активності, нервовим перенапруженням, необхідністю засвоєння та переробки школярами великої кількості інформації.

Доведено, що одним із засобів зняття нервово-емоційного напруження є заняття фізичними вправами. Однак, лише третина (38,5%) учнів залучена до фізкультурно-оздоровчої роботи. Особливу тривогу викликає здоров'я дівчат старшого шкільного віку.

Заняття на шкільних уроках, позакласна робота (спортивні секції, фізкультурно-оздоровчі заходи) повинні сприяти поліпшенню психологічного клімату в учнівських колективах. Проте, як свідчить практика, однією із причин зниження рухової активності фахівці називають падіння інтересу до традиційних уроків фізичної культури. Зокрема А. Огнистий і М. Мединський (2000) наголошують, що причиною низької мотивації учнів до уроків фізичною культурою є відсутність можливості вибору ними форм занять, ставлення самого вчителя до проведення уроків та незадоволеність школярів традиційним змістом шкільної фізкультури.

Попередньо проведене опитування школярок [6] свідчить, що під впливом інтенсифікації навчального процесу із загальноосвітніх предметів, вони віддають перевагу проведенню дозвілля, не пов'язаному із руховою активністю, а швидше вибирають: комп'ютерні ігри, прослуховування музики, перегляд телепередач, спілкування з друзями. Таким чином, слабшає природна потреба в рухах. Ще однією причиною рухової пасивності дівчата назвали падіння інтересу до традиційних уроків фізичної культури та позаурочних занять.

Як відомо, юнацький вік, вважається найбільш складним у процесі росту і розвитку, школярки доволі прискіпливі стосовно ставлення до себе. Особливо вразливі в цьому віці дівчата. Уважно вивчаючи своє обличчя й тіло, вони не завжди залишаються задоволеними результатами такого обстеження. Розуміючи недосконалість свого фізичного розвитку, вони боляче реагують на такий стан. Це спричиняє можливість скеровувати їхні прагнення до занять фізичними вправами, які допоможуть позбавитися недоліків фігури, зайвої ваги, набути правильної осанки, ходи, краси рухів, позбавлять від почуття неповноцінності.

Наведене свідчить про актуальність вивчення нових підходів до організації фізкультурно-оздоровчої роботи в умовах школи, подальшої розробки стимулів, які сприяли б позитивній мотивації старшокласниць до систематичних занять фізичною культурою в урочний та позаурочний час.

Метою етапу дослідження є аналіз впровадження новітніх технологій у фізкультурно-оздоровчу діяльність школярок в урочних та позаурочних формах роботи загальноосвітніх шкіл.

Організація та методика дослідження. Дослідження проводилося в загальноосвітніх школах міста Львова (сш №9, сш №13, сш №43, сш №62, сш №65, сш №83, сш №86, Сихівська гімназія та фізико-математичний ліцей). Інструментом дослідження виступало анкетування вчителів, для проведення якого була спеціально розроблена, відповідно до загальноприйнятих вимог [3], анкета, яка включала 26 питань. Отримані результати дослідження оброблені методами математичної статистики.

Вік 35% опитаних вчителів середніх загальноосвітніх шкіл знаходиться в межах 31-40 років, всі респонденти (100%) мають вищу фізкультурну освіту. Аналіз анкет показав, що найбільший відсоток (46%) складають респонденти зі стажем роботи в школі понад 18 років; найменший (8%) – зі стажем 9-13 років.

Результати дослідження та їх обговорення. На підставі проведеного опитування з'ясовано фактори, від яких залежить активна участь дівчат-старшокласниць в урочних та позаурочних заняттях фізичним вихованням.

Аналіз результатів відповідей на питання: “Чи є цікавим для старшокласниць програмний зміст шкільних уроків фізичної культури?” показав, що більшість респондентів (50% відповідей) зазначили “швидше ні, чим так” (табл. 1).

Таблиця 1

Відповіді вчителів про зацікавленість старшокласниць програмним змістом шкільних уроків фізичної культури (у %)

Варіанти відповідей	Розподіл відповідей
Так	12
Швидше так, чим ні	23
Швидше ні, чим так	50
Ні	15
Важко відповісти	0

Слід зазначити, що за останні 5-10 років спостерігається не лише зниження рівня здоров'я, але й рівня фізичної підготовленості та рухової активності школярів. Це зазначено дослідженнями провідних науковців (Т. Круцевич, 1999; А. Приходько, 2000; І. Востоцька, 2001), а також підтверджено відповідями 48% наших респондентів.

У житті школярок рухова активність повинна бути головним чинником покращення фізичного розвитку. Вона створює необхідні умови для росту та розвитку організму. Оскільки традиційні уроки фізичної культури не можуть задовольнити потребу старшокласниць в руховій активності, вчителі фізичної культури прибігають до доповнень змісту базової програми, а інколи і до змін, в рамках 10% часу занять, що дозволено нині діючою програмою [4]. Про це зазначили 62% опитаних вчителів.

Встановлено, що лише третина вчителів (38%) цілковито дотримується шкільної програми. Названа вище кількість вчителів намагається побудувати на уроці навчальний процес так, щоби школярки зробили свій вибір на користь фізичної культури. Більшість респондентів (64%) вказує, що доповнює програму вправами оздоровчої спрямованості, а саме вправами шейпінгу, ритмічної гімнастики, аеробіки та її різновидів: степ-аеробіки, фанк-аеробіки, фітболу; 33% респондентів – ігровими видами (баскетбол, футбол). Більше половини респондентів (51%) метою змін (доповнень) називають підвищення інтересу до уроків та популяризацію новітніх фізкультурно-оздоровчих видів занять, які є масовими у молодіжному середовищі. Так, на думку вчите-

лів, систематичні видозмінені заняття зможуть підвищити загальний рівень рухової активності школярів, удосконалити функціональну діяльність організму, забезпечити правильний фізичний розвиток, адже саме це важливо для дівчинки-підлітка.

Для абсолютної більшості старшокласниць, які не займаються в спортивних секціях, єдиною формою занять фізичними вправами є уроки фізичної культури. Однак за даними респондентів приблизно 30-40% учениць звільнені від уроків фізичної культури через хвороби, або пропускають їх через незадоволеність змістом предмету «Фізична культура».

Одночасно респонденти (21%) зазначили, що навіть систематичне відвідування уроків лише на 40-45%, задовольняє потребу старшокласниць в руховій активності.

Стосовно заміни традиційного змісту уроків на новітні технології, популярні у середовищі старшокласниць, більшість респондентів (75%) відповіла: «треба замінити частково». Вивчення результатів анкетування показало: більшість вчителів повну або часткову заміну традиційних уроків фізкультурно-оздоровчої спрямованості для дівчат-старшокласниць допускають на: різновиди аеробіки (26%), танцювальної гімнастики (18%); шейпінгу (24%), туризму (7%) та плаванні (20%) (рис. 1).

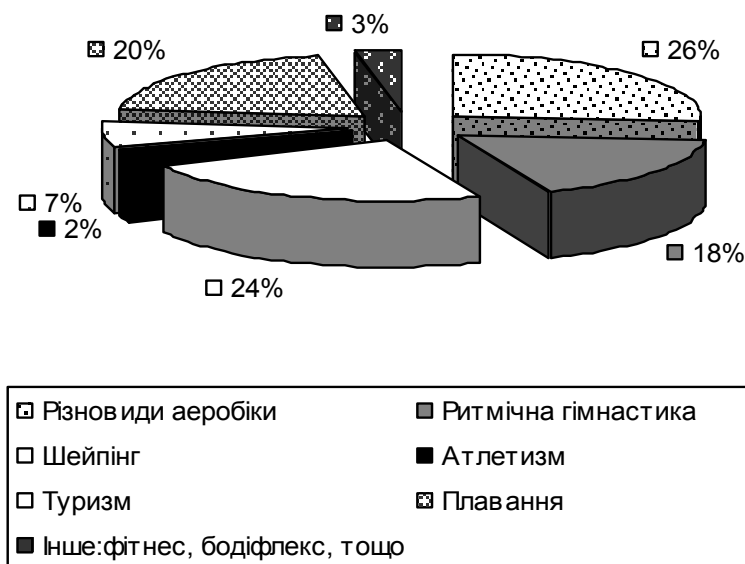

Рис. 1. Відповіді респондентів про види занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості, прийнятні для повної або часткової заміни традиційних уроків (у відсотках)

Частина вчителів, як виявило анкетування, проводить позаурочні заняття на добровільних засадах, мотивуючи це необхідністю: підвищенням рівня рухової активності школярів (54%); відволіканням від шкідливих звичок (7%); формуванням інтересу до урочних форм (14%) та підготовкою шкільних команд до виступів на змаганнях (22% відповідей) (табл. 2).

Таблиця 2

Мета залучення старшокласниць до фізкультурно-оздоровчих занять в позаурочний час (у %)

Мета	Відповіді
Підвищення рівня рухової активності	54
Активний відпочинок	3
Відволікання від шкідливих звичок	7
Формування інтересу до урочних форм занять	14
Тренування до виступів на змаганнях	22

У ході опитування усі вчителі, які проводять фізкультурно-оздоровчу роботу в позаурочний час (69% респондентів) позитивно охарактеризували ефект від оздоровчих занять. Це вказує на те, що дієвим засобом підвищення рівня рухової активності, формування інтересу до урочних занять, корисного проведення дозвілля школярів може стати їх залучення до позаурочних занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості.

Незначна кількість вчителів (8%) зазначили, що адміністрація школи сприяє проведенню позаурочної фізкультурно-оздоровчої роботи, та значно більша кількість вчителів (42%), відповіли, що з боку адміністрації немає жодної допомоги. Власне ці респонденти зазначили, що потребують допомоги у виділенні додаткових коштів (25% відповідей), або облаштуванні залу (34% відповідей).

Серед проблем, які заважають ефективному проведенню позаурочних фізкультурно-оздоровчих занять, найбільш вагомим опитані вчителі назвали не відповідність матеріально-технічної бази (39% відповідей) та не бажанням школярів займатися видами спорту у традиційних шкільних секціях (35% відповідей). Разом з тим, результати анкетування вчителів свідчать, що більшості школярів подобаються заняття фізкультурно-оздоровчими видами гімнастики.

Одночасно було виявлено наступну тенденцію: доповнюють або змінюють програму уроків переважно молоді викладачі (жінки) з невеликим стажем роботи. Старші за віком вчителі та чоловіки з великим стажем роботи цього не роблять, вважаючи що в їхньому віці вони недостатньо обізнані в новітніх фізкультурно-оздоровчих технологіях. Очевидно це пов'язано з недостатнім рівнем знань сучасних видів оздоровчої гімнастики. Ось чому лише 40% респондентів на запитання: «Якщо у позаурочній роботі Вашої школи не використовуються сучасні фізкультурно-оздоровчі технології чи могли би Ви проводити такі заняття?» відповіли «так». Більша частина опитаних вважає, що могла б проводити заняття, за наявності методичного та наочного матеріалу (50% відповідей). Вік та стать – це не причина для відмови від проведення таких занять.

Висновок

Аналіз результатів анкетування свідчить, що вчителі фізичної культури доволі прихильно ставляться до впровадження в умовах школи новітніх фізкультурно-оздоровчих технологій. Більшість опитаних педагогів переконана в ефективності доповнень уроків новим змістом. 64% респондентів вказує, що доповнює програму вправами оздоровчої спрямованості, а саме вправами шейпінгу, ритмічної гімнастики, аеробіки та її різновидів; 33% респондентів – ігровими видами (баскетбол, футбол). А також переконана, що дієвим засобом підвищення рівня рухової активності, формування інтересу до урочних занять, корисного проведення дозвілля школярів може стати їх залучення до позаурочних занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості. Відповідно 69% респондентів зазначили необхідність проведення фізкультурно-оздоровчих занять в позаурочний час. Тобто, можна зробити висновок, що розпочатий нами науковий пошук є актуальним і потребує логічного продовження.

Література

1. Дубогай О.Д. Щоденник зміцнення здоров'я // Журнал – газета “Валеологія”. – К.: МПП “Довгаль” – №7, квітень, 1997.
2. Москаленко Н., Пухальська І. Обґрунтування методики використання степ-аеробіки в урочних формах для дівчат 13-14 років // Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей з галузі фізичної культури та спорту. – Львів: ЛДІФК, 2004. – Випуск 8. Том 3. – С. 24-45.
3. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України. – К.: Каравела, 1999. – 248 с.
4. Фізична культура 5-12 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, – К.: Перун, 2005. – 272 с.
5. Хрущов С.В., Поляков С.Д., Корнеева И.Т., Соболев А.М., Альтернативные технологии физического воспитания школьников старших классов / Сучасні досягнення валеології та спортивної медицини. – Одеса. – 2001. – С. 144
6. Шевців У. Використання модифікованої шейпінг-програми в урочній формі фізкультурних занять старшокласниць // Молода спортивна наука України: Збірник наукових праць з галузі

фізичної культури та спорту. Анотації, зміст та допоміжні індекси. Вип. 10: – Л.: НФВ “Українські технології”, 2006. – С. 19.

ВВЕДЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕСС ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ

Уляна ШЕВЦІВ

Львовский государственный университет физической культуры

В статье рассматриваются результаты анкетирования учителей, которое дало возможность выявить состояние и перспективы внедрения современных технологий в процесс физического воспитания учениц общеобразовательных школ г. Львова и выявить факторы активизации участия девушек в разных организационных формах школьного физического воспитания.

Цель исследования – анализ введения современных технологий в физкультурно-оздоровительную работу старшекласниц в урочных и внеурочных формах работы общеобразовательной школы.

Методы исследования – анализ научно-методической литературы, анкетирование учителей, методы математической статистики.

Ключевые слова: физкультурно-оздоровительная работа, урочная форма, внеурочная форма, старшекласницы, анкетирование, изменения, дополнение к программе.

INTRODUCTION OF THE MODERN TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF THE PHYSICAL CULTURE OF THE SECONDARY SCHOOLS

Ulyana SHEVTZIV

Lviv state university of physical culture

The article analyses the results of the teachers' questionnaires. These questionnaires give the possibility to reveal the situation and the perspectives of the introduction of the modern technologies in the process of the physical culture of the schoolgirls of the secondary schools in Lviv and reveal the factors of the schoolgirls' activation of the participation in the different organizational forms of physical culture.

Object research – study of problems physical and healthy work in the schools.

Methods of research – analyses of scientific literature, questionnaire; methods of mathematical statistics.

Key words: physical and health-related work, fixed forms, non-fixed forms, senior schoolgirls, questionnaires, changes, complements to the educational curriculum.